

**СТАН ТА ПРОБЛЕМИ
РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ
ПЕРМАНЕНТНИХ
КРИЗОВИХ ЯВИЩ**

Колективна монографія

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

**СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В
УМОВАХ ПЕРМАНЕНТНИХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ**

Колективна монографія

За редакцією
Нспочатенко О.О.

Умань
Видавець «Сочінський»
2015

УДК 330(063)
ББК 65я431
С 76

*Друкується за рішенням вченої ради
Уманського національного університету садівництва
(протокол №5 від 30 квітня 2015 року)*

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор Щурик М.В.;
доктор економічних наук, професор Жудро М.К.;
доктор економічних наук, професор Нестерчук Ю.О.

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку, яка не завжди збігається
з позицією редакції. За вміст матеріалів відповідальність несуть автори.
Матеріали подаються в авторській редакції.*

**Стан та проблеми розвитку національної економіки в умовах перманентних
С 76 кризових явищ / за ред. д.е.н., професора О. О. Непочатенко. – Умань :
Видавець «Сочінський», 2015. – 236 с.**

ISBN 978-966-304-115-5

У монографії викладені результати досліджень сучасних проблем розвитку економіки в умовах кризових явищ. Висвітлені соціально-економічні аспекти функціонування економіки. Розглянуто роль та місце фінансової та податкової політики у забезпеченні поступального розвитку економічної системи. Досліджено вплив інноваційної та інвестиційної політики на формування конкурентоспроможного виробництва продукції. Значну увагу приділено теоретичним та практичним аспектам розвитку підприємницької діяльності як основи успішного функціонування економіки країни.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК 330(063)
ББК 65я431

ISBN 978-966-304-115-5

©Уманський національний
університет садівництва, 2015

ЗМІСТ

1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

1.1. Теоретико-методологічні засади стабільного розвитку економіки (Губенко В.І., д.е.н., професор, Білоцерківський національний аграрний університет).....	9
1.2. Інституційні умови та механізми активізації інноваційної діяльності в Україні (Хусайнов Р.В., викладач; Данченко Л.Г., к.е.н., доцент, Київський національний лінгвістичний університет).....	16
1.3. Впровадження енергозберігаючих технологій як запорука стабільного розвитку економіки України (Льченко В.М., старший викладач; Шаранова А.О., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	25
1.4. Konsumpcja dóbr trwałych w Europie (Marlena Piekut; Agnieszka Kąkolowaka).....	30
1.5. Соціо-еколого-економічна рівновага сталого розвитку регіонів (Льченко В.М., старший викладач; Грушко Т.; Селезньова Ю., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	37
1.6. Екологічні аспекти в управлінні сталим розвитком промислового регіону (Льченко В.М., старший викладач; Горденко А.В., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	46
1.7. Екологічні складові в контексті сталого розвитку регіону (Гладка Л.І., викладач; Клоков І.О., Дніпропетровська державна фінансова академія)	51
1.8. Промисловий комплекс як основа розбудови регіональної економіки (Льченко В.М., старший викладач; Клиماش А.В., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	56

2. ФОРМУВАННЯ СТІЙКОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

2.1. Роль валютної складової фінансової безпеки України (Сіднева Ж.К., к.е.н., доцент, Правадіна А.В., Національний університет харчових технологій, м. Київ).....	61
2.2. Система місцевого оподаткування в Україні: умови функціонування та шляхи удосконалення (Барабаш Л.В., к.е.н., Уманський національний університет садівництва).....	65
2.3. Особливості функціонування механізму оподаткування підприємницької діяльності (Власюк С.А., к.е.н., доцент, Уманський національний університет садівництва).....	70
2.4. Особливості пенсійної реформи в Україні в умовах перманентних кризових явищ (Багрий К.Л., к.е.н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету).....	75
2.5. Теоретичні аспекти функціонування та фінансування віроконсалтингових послуг в Україні (Гузар Б.С., к.е.н., доцент; Шупило О.В., Уманський національний університет садівництва).....	79

2.6. Особливості формування податкової політики банків як суб'єктів ринку фінансових послуг (Гуменюк О.Г., к.е.н., доцент, Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу ТНЕУ).....	85
2.7. Кредитування під складські свідоцтва: вітчизняний та зарубіжний досвід (Деркач Т. А., к.е.н., завідувач економічного відділення ВСП Агротехнічний коледж Уманського НУС; Деркач О.В., викладач ВСП Агротехнічний коледж Уманського НУС).....	91

3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

3.1. Основні аспекти забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної вищої освіти в умовах глобалізації (Денисенко М.П., д.е.н., професор; Бреус С.В., к.е.н., доцент, Київський національний університет технологій та дизайну).....	98
3.2. Трансформація соціально-економічних систем – визначальна риса сучасної епохи (Коваленко І.Ф., к.е.н., доцент; Кицак Т.Г., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»).....	104
3.3. Диференціація доходів населення і модернізація системи соціального захисту в Україні (Тихонова В.В.; Костенік О. Г., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	109
3.4. Реалізація загальнодержавних заходів щодо підвищення якості життя населення (Савва О.О.; Ільченко В.М.; Кулініч А.В., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	119
3.5. Моделювання та прогнозування розвитку сфери туризму в Одеському регіоні на основі методів трендового аналізу туристичного потоку (Нездоймінов С.Г., к.е.н., доцент, Одеський національний економічний університет).....	125
3.6. Економічна складова в реалізації сталого розвитку регіонів (Ільченко В.М.; Брижеський Д.В., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	136
3.7. Сучасний стан та проблеми машинобудівного комплексу в Україні (Ільченко В.М.; Журавель А.І.; Соколенко М.О., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	140

4. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

4.1. Wyniki oraz kondycja ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010 – 2014 (Jacek Grzywacz, Mariusz Lipski).....	146
4.2. Project manager as communicator (Slavyanska V.K., PhD, Associate professor, University of Agribusiness and Rural Development, Bulgaria).....	155
4.3. Facebook as an event promotion tool (Agnieszka Werenowska, Faculty of Economic Sciences WULS – SGGW, Warsaw, Poland).....	160
4.4. Адаптивне управління підприємством (Банева І.О., д.е.н., професор, Миколаївський національний аграрний університет).....	165

4.5. Економічна стійкість як індикатор ефективності системи економічного захисту та безпеки підприємств (Гришова І.Ю., д.е.н., професор, заступник директора Центру економічних досліджень Одеської національної академії харчових технологій; Хлестун О.А., викладач Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини).....	171
4.6. Парадигми функціонального глобального ринкового роста економічного потенціала компанії (Жудро М.М., к.е.н., доцент, БРУ, Біларусь).....	178
4.7. Оцінка потенційних ризиків у сфері КСВ на стадіях «життєвого циклу» розвитку організації (Даниленко О.А., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»).....	185
4.8. Використання франчайзингу при веденні бізнесу в Україні (Бондаренко Н. В., к.е.н., доцент, Уманський національний університет економіки та дизайну; Деркач Т. А., к.е.н., завідувач економічного відділення ВСП Агротехнічний коледж Уманського НУС).....	193
4.9. Формування мотивації працівників промислових підприємств до впровадження інновацій (Джеджула В. В., к.т.н., доцент; Єпіфанова І. Ю., к.е.н., доцент, Вінницький національний технічний університет).....	199
4.10. Ресурсозбереження як головний напрям використання природного потенціалу (Ільченко В.М., ст. викладач; Кисельов В.Р., Дніпропетровська державна фінансова академія).....	205
4.11. Маркетингові дослідження якості продукції підприємств України (Соловйова Д.М., к.е.н., доцент, Уманський національний університет економіки та дизайну).....	212
4.12. Теоретико-методологічні аспекти антикризового управління та формування ефективного механізму попередження загрози банкрутства на підприємстві (Терещенко В.Л., к.ф.-м.н., доцент, Кременчуцький інститут Дніпропетровського університету імені А. Нобеля).....	216
4.13. Напрями вдосконалення системи управління оборотними засобами виробничих підприємств (Шереметинська О.В., Національний університет харчових технологій).....	225
4.14. Проблемні питання організації системи документального забезпечення комерційних підприємств на базі комп'ютерних технологій (Шевченко О. В., к.іст.н., доцент, докторант Харківської державної академії культури).....	232

найбільш часто. Це: регіональний франчайзинг; суб-франчайзинг; франчайзинг, що розвивається. У кожному з цих випадків франчайзі одержує всі переваги, що зазвичай пов'язані з франчайзингом: використання торгової марки і логотипа франчайзера, системи його бізнесу, первісне навчання, вибір місця, підтримка і т.д. Основні полягають в наступному:

- тривалість відносин франчайзера і франчайзі;
- до кого франчайзі може звертатися за підтримкою;
- кому він сплачує встановлені внески.

Прикладом використання в Україні регіонального франчайзингу є співпраця з італійською фірмою «Benetton», а також субфранчайзингу – з компанією «Михаил Воронин». На жаль, за розвитком правового поля у нас переважають законодавчо неспідкріплені відносини з цього приводу, так як Закон України «Про франчайзинг» так і не було прийнято. Тобто в цій сфері існує ще багато не допрацьованих, а отже необхідно більш глибоко та детальніше вивчати це економічне явище²⁶³.

Товарний франчайзинг полягає у придбанні прав на продаж товару у тому вигляді, в якому він був виготовлений під торговою маркою головної компанії. Широка популярність головної компанії стає гарантією якості. Прикладом цього виду франчайзингу є компанії «Зінгер» і «Дженерал моторс».

Виробничий франчайзинг передбачає продаж франчайзі права на виробництво і збут продукції із сировини і матеріалів, закуплених у материнських компаній. Цей вид франчайзингу у свій час був застосований такими відомими компаніями-гігантами, як «Кока-кола» і «Пепсі». Централізоване виробництво і продаж їх товарів були невідгдані через високий вміст води в продукті. Було прийнято рішення виготовляти сироп високої концентрації і розподіляти його на основі франшизи між місцевими заводами із розливу.

Діловий франчайзинг має на увазі продаж права на організацію малого підприємства з профілем діяльності і назвою материнської корпорації. Цей вид франчайзингу наочно продемонстрований мережею закусочних, таких, як «McDonald's», «Баскін Роббінс», «Піцца-Хат», «Кентукі фрайд чікен»; готелей «Халідей Інн» та салонів різних послуг — «Кодаю», «Фуджі». Сьогодні найпопулярнішим є продаж франшизи на вид діяльності, оскільки вона дає змогу разом із товаром продавати і широкий набір послуг²⁶⁴.

Необхідність франчайзингу в Україні зумовлена втратою ринків збуту багатьма вітчизняними підприємствами в умовах загострення конкуренції на внутрішніх ринках, відсутності достатніх фінансових можливостей для запровадження нових технологій у виробництво, не конкурентоспроможністю порівняно з іноземними фірмами і таке інше. Проте, вирішуючи ці проблеми, застосування франчайзингу має і ряд негативних моментів, які слід враховувати при прийнятті управлінських та стратегічних рішень на кожному підприємстві. Так, одним із суттєвих недоліків є недобросовісне ставлення до угоди франчайзингу дрібних фірм (франчайзі), тобто різного роду спроби зекономити на технології виробництва. Крім того, досить важко постійно контролювати діяльність франчайзі, адже є ймовірність того, що малі фірми можуть зіпсувати репутацію франчайзера. Таким чином, усе це слід брати до уваги

²⁶³ Мороз Е.Г. Особливості використання франчайзингу як інноваційної форми організації бізнесу в Україні // Е. Г. Мороз, О.М. Токарчук // Науковий вісник НУБГП. Серія «Економіка». – 2011. – Випуск 1 (53)

²⁶⁴ Арутюнян С.В. Стратегія впровадження франчайзингу - прогресивний підхід до розвитку підприємств харчової промисловості / С.В. Арутюнян, Н.Г. Слобода // Наукові праці НУХТ. - 2011. - №40.

для прийняття управлінських рішень, а також враховувати вплив даного економічного явища на економіку окремої країни та суб'єктів господарювання зокрема.

Іншим важливим моментом є вибір типу франчайзингу, що залежить від конкретних умов та ситуацій, адже кожен тип характеризується своїми особливостями застосування. Найбільш ефективним, для підприємств України є діловий франчайзинг, що передбачає надання дозволу франчайзі не тільки реалізувати, але й виробляти продукцію материнської компанії, використовуючи при цьому її торгову марку. Хоча, через недосконалість цієї системи, у нас більш поширеним є виробничий франчайзинг, що передбачає дозвіл франчайзі лише на виробництво продукції франчайзера. Тенденції на ринку франчайзингу є як достатньо позитивними так і такими, що стримують розвиток, але їх наявність свідчить про те, що франчайзинг буде ще не один рік стрімко розвиватися в Україні, адже даний напрямок зосереджує в собі не тільки вітчизняні бренди, але й відомі світові бренди, що, безсумнівно, є кращим стимулом для споживачів продукції або послуг. Саме тому ринок франчайзингу можна розглядати як перспективний напрямок для ведення комерційної діяльності на території України та варто очікувати збільшення кількості франчайзерів та, особливо, франчайзі.

4.9. Формування мотивації працівників промислових підприємств до впровадження інновацій

Сучасні економічні світові тенденції та практика розвинених країн свідчать про те, що в умовах високого рівня фінансових ризиків, впливу різних кризових чинників однією з головних проблем функціонування підприємств є забезпечення стійкого розвитку. В таких умовах саме інноваційна діяльність є основою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та основою забезпечення стійкого розвитку. У зв'язку із цим досить актуальним є питання формування мотивації працівників підприємств до впровадження інновацій.

На готовність до впровадження інновацій та темпи такого впровадження впливають деякі характеристики інновацій, що їх сприймають індивіди, окреслені Евереттом М. Роджерсом²⁶⁵.

1. Відносна перевага – це сприйняття інновації як ідеї, що перевершує попередні ідеї та рішення. Тут надзвичайно важливу роль відіграють соціальний престиж, зручність та задоволення.

2. Сумісність – це сприйняття інновації як такої, що відповідає наявним цінностям, почерпнутого з минулого досвіду та потребам потенційних суб'єктів, які хочуть і можуть її впровадити. Ідея, яка несумісна з цінностями і нормами, буде впроваджуватися набагато довше, ніж сумісна ідея.

3. Складність – це сприйняття інновації з точки зору зрозумілості і легкості для використання.

4. Випробовність – це придатність інновації до обмеженого експериментування. Таке експериментування може зменшити ступінь невизначеності для споживача для індивіда, оскільки він може з неї працювати і зробити певні висновки про можливість його подальшого використання.

²⁶⁵ Роджерс Еверетт М. Дифузія інновацій / Пер. з англ. В. Старка / М. Роджерс Еверетт. – К.: Видавничий дім «Кисиво-Могиллянська академія», 2009. – С. 36-37.